

“El moviment anti-Bolonya és una crítica al sistema creat pels adults”

Formeu part de l'assemblea de professors contrària al procés de Bolonya. Per què diu no a l'espai europeu d'educació superior?

—En primer lloc, hi ha poc consens de la comunitat universitària a l'entorn de la reforma. En segon lloc, Bolonya vol dir accentuar la vinculació de la universitat pública amb l'economia del coneixement i amb la rendibilitat mercantil. D'això, els estudiants en diuen la privatització de la universitat pública. La societat necessita que les universitats produeixin un coneixement econòmicament rendible, però també un coneixement socialment útil, per pensar els seus conflictes, els canvis... Això es fa des de les ciències humanes i socials.

En termes estructurals, el procés de Bolonya s'emmarca dins el procés de privatització de l'espai públic.

—Però la majoria dels vostres col·legues semblen favorables al procés?

—La majoria de professors han entès que Bolonya era un destí dins de la universitat i que no es podia fer res més que acceptar aqueixa evolució. Es parla de l'homologació de títols i de mobilitat entre universitats i, a això, ningú no pot oposar-s'hi. Però no és diu que perquè hi haja mobilitat cal finançament; i que l'homologació no és tal. Hi ha llocs i titulacions on s'ha produït, però n'hi ha que no. Ara bé, passa que tot allò que remet a Europa, pel fet de tenir aquesta etiqueta, sembla que és bo. I pot ser bo o no. Cal analitzar-ho i debatre-ho i aqueixa reflexió no s'ha fet o ha estat insuficient o precària. Sobretot ha faltat informació.

—Els partidaris de Bolonya asseguren que magnifiquen el paper que atribueixen a l'empresa privada dins la universitat. Segons ells, el mece-

José Manuel Rodríguez és professor de sociologia de la Universitat de València i membre de l'assemblea de professors contrària al procés de Bolonya.

natge, la contractació de serveis i la transferència de coneixements no ha d'implicar una supeditació als interessos privats.

—Bolonya privilegia la dimensió econòmica. En aquest sentit, és explícit el vincle amb la formació de llicenciats per al mercat, el vincle amb una investigació que produeix innovació, que puga ser traduïda en termes de rendibilitat econòmica. Això no és del tot nou, perquè ja passa a la universitat pública on, d'una dècada ençà, es produeix un procés de privatització de serveis i de precarització del professorat. La privatització a les universitats públiques, com a la sanitat, ja funciona d'una manera més o menys opaca. Bolonya no fa sinó accelerar el procés de privatització.

—Imaginem-nos que no s'aplica Bolonya. Què proposeu com a alternativa?

—Bolonya no s'aplicarà. Assistim a dos fenòmens, almenys a la Universitat de València. D'una banda, els sindicats, que fins ara havien assistit amb certa indiferència al procés, comencen a manifestar-se de manera més crítica. D'una altra banda, certs sectors de professors

que han estat favorables a Bolonya, comencen a tenir-hi reserves.

Però la cosa més important és que han estat els joves, que han donat una lliçó als professors. Mentre els professors deien “Visca Bolonya, que ens permetrà de ser més competitius!”, els estudiants han dit: “L'emperador va nu!” Els estudiants han protagonitzat una sorprenent reivindicació del seu paper com a actors socials.

—Però veieu aquest conjunt d'estudiants amb prou capacitat crítica per a fer esclatar el procés?

—Sí. Els moviments estudiantils no s'han d'entendre de manera quantitativa, sinó de manera qualitativa. En una universitat en què les darreres dècades no hi ha hagut mobilitzacions, ha estat molt significatiu que un sector minoritari, però també el més dinàmic, haja alçat la veu. Els estudiants han permès de visualitzar la mancança d'informació, de debat i de democràcia real dins les universitats.

Però a la Universitat de València, el moviment anti-Bolonya s'ha desinflat prou. Els campaments s'han desmuntat. I aqueixa realitat és simptomàtica.

Per a mi el moviment anti-Bolonya ha guanyat perquè ha obert els interrogants i ha posat al descobert les mancances del procés. Dit això, cal tenir en compte que mantenir una mobilització durant tants mesos és molt complicat.

—Els sectors pro-Bolonya adueixen que no s'hauria arribat a aquest punt si hi haguera hagut una bona campanya d'informació.

—Si més no, amb una campanya d'informació com toca s'haurien posat les bases per a prendre una decisió amb el consens de tothom. Sense informació el consens és impossible. La qüestió és que les institucions públiques han de ser transparents i les seues transformacions han de ser conegudes, debatudes i decidides pel conjunt de la comunitat universitària. Cal valorar-ne els beneficis socials, econòmics, polítics...

Hi ha una altra cosa que cal subratllar. Els darrers anys hem viscut tres reformes: de plans d'estudis, de titulacions... En aquestes reformes ha prevalgut l'interès corporatiu dels docents i els seus departaments. Els docents han utilitzat les reformes en benefici propi.

—Parlem de la mobilització estudiantil. Penseu que el moviment anti-Bolonya és una flor que no fa estiu o significa un punt d'inflexió respecte a la desmobilització que últimament s'ha atribuït als joves?

—No sabria dir-vos-ho. Jo crec que ens ha sorprès a tots. Aqueixa reivindicació per part dels joves com a nous actors socials ha estat una sorpresa. La tònica dels últims anys ha estat l'atonía. El conformisme i l'acceptació sense discussió de les regles del joc i buscant el benefici personal, en consonància amb la societat que creen els seus pares, ha estat la regla a la universitat. Els moviments dels joves al G20, els fòrums socials mundials, els antiglobalització de Seattle... Hi ha una onada de qüestionament del sistema capitalista per part dels joves del sistema. És significatiu que en aquest moment, els joves més capacitats, hagen qüestionat el model universitari en termes d'una universitat més igualitària i més útil socialment. És una crítica al sistema construït pels adults. Hi ha un malestar cap a la societat adulta, cap a una societat que genera profundes desigualtats. Cal no oblidar que la crisi és resultat de dues dècades

en què les desigualtats a escala global i local han anat creixent. Allò que han vist molts joves és que aquest model universitari refermava aquest model social que genera més i més desigualtats. Hi ha hagut una presa de consciència i un pas a l'acció.

—Hi detecteu capacitat transformadora, en aquesta gent?

—Desitjaria que sí. On no veig capacitat transformadora és en els seus pares, en els adults. Els professors que van denunciar, quan eren estudiants, que la policia entrava a les universitats franquistes, ara avisen la policia per desallotjar els anti-Bolonya. Aqueixa generació, que s'autoanomena progressista, ha evolucionat cap al conservadorisme.

Cal no oblidar que a les mobilitzacions, els adults han jugat amb molt males arts. Quan van veure que el procés creixia, van engegar una campanya de desprestigi. Les acampades, que al principi eren una lliure manifestació de la dissidència dels estudiants, es van convertir en un lloc de brutícia. En un segon moment, després de la manifestació contra Bolonya, el mes de novembre, convocada pels estudiants i

que va ser un èxit, van passar a pseudo-criminalitzar el moviment.

—S'ha dit que la gent que ara ix de la universitat és la generació 0: 0 perspectives, 0 oportunitats de feina... És una generació condemnada a la frustració?

—Jo crec que és una generació condemnada a haver d'obrir el seu futur. La generació adulta sí que els condemna a la frustració perquè el seu model es basa en la satisfacció a través de l'individualisme i el consum. La proposta de la generació adulta és consumir i competir. I això porta a la desesperança i la frustració perquè la majoria de joves, en aquestes circumstàncies, no podran competir ni consumir. Per això, s'han de construir el seu futur, perquè ningú més no els el construirà. Les protestes a què ara assistim són un senyal de trencament. El maig del 68 va ser l'expressió d'aquell inconformisme, que després es generalitzà i marcà un punt d'inflexió. Açò no és el maig del 68, però molts elements de disconformitat, malestar, impugnació dels valors de la societat adulta són presents en els anti-Bolonya.

Violeta Tena